

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ChIRChIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**SAN’ATShUNOSLIK FAKULTETI
“TASVIRIY SAN’AT VA DIZAYN” KAFEDRASI**

SULTANOV XAYTBOY ERALIEVICH

**BADIIY TA’LIMDA MILLIY QADRIYaTLARGA ASOSLANGAN
ZAMONAVIY INNOVATSIYALAR TATBIG‘I**

Monografiya

CHIRCHIQ-2024

UDK: 348; 73/76

KBK: 87.7.

N 17

N 17 Badiiy ta'limda milliy qadriyatlarga asoslangan zamonaviy innovatsiyalar tatbig'i / monografiya. Sultanov Xaytboy Eralievich. – T: «Zebo Prints» 2024. 134 b.

Taqrizchilar:	Baymetov B.B.	ChDPU, “Tasviriy san’at va dizayn” kafedrasi professori, p.f.n.
	Nurtaev O‘.N.	Nizomiy gomidagi TDPU, “Tasviriy san’at” kafedrasi dotsenti, p.f.n.
	.	

ISBN 978-9943-4542-6-2

Ushbu monografiya Chirchiq davlat pedagogika universiteti Kengashining 2024 yil “27”- ноябрь № 6 -son majlisi qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

© Sultanov X.E., 2024 y.

Annotatsiya: Monografiya muallifning turli jurnallarda chop etilgan imiy maqolalari to‘plami bo‘lib, unda hozirgi globallashuv davrida tasviriy san‘at sohasida vujudga kelayotgan muammolar, San‘atshunoslik fakultetida PTIK, fanlararo tadqiqotlar va ta‘lim tarmoqlari integratsiyasi, individual ta‘limni tashkil etish, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, ta‘lim-tarbiya tizimini takomillashtirish, ta‘lim tizimida yuzaga kelaётgan ma‘naviy bo‘shliqlarni to‘ldirishda tasviriy san‘at ta‘limida klaster yondashuvini tatbiq etishning ahamiyati, uning mazmuni, strukturaviy modeli, innovatsion faoliyatning pedagogik tavsifi hamda tatbiqiy mexanizmlarining afzalliklarini “Ustoz-shogird” an‘analari bilan uyg‘unlikda qo‘llashning nazariy va amaliy xususiyatlari tadqiq etiladi.

Kalit so‘zlar: uzluksiz ta‘lim, uzviylik, klaster yondashuvi, hamkorlik, integratsiya, ijodiy qobiliyat, tasviriy san‘at, ta‘lim-tarbiya, innovatsiya, ijodkorlik, badiiy ta‘lim, to‘garak, ko‘rgazma, tanlov.

MUNDARIJA

KIRISH.....	5
San'atshunoslik fakultetida PTIK, individual ta'lim yo'nalishlarida amalga oshirilgan ishlar samaradorligi.....	7
Klaster usuli orqali tasviriy san'at ta'limini integratsiyalash imkoniyatlari..	15
Pedagogik innovatsion klaster hamkorligida ilmiy-amaliy seminarlar tashkil etishning ahamiyati	27
Klaster yondashuvi fanlararo tadqiqotlar va ta'lim tarmoqlari integratsiyasini qo'llab-quvvatlash vositasi sifatida	39
O'quv jarayonidagi integratsiyani ta'minlashda klaster yondashuvidan foydalanish	48
Ustoz ko'magi va maslahatining yosh tasviriy san'at o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashdagi ahamiyati	56
Umumta'lim maktablari tasviriy san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.....	61
Tasviriy san'at ta'limida klaster yondashuvi ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirish omili	68
Maktablardagi tasviriy san'at to'garaklarini tashkil etishda ko'rgazma va tanlovlarning ahamiyati.....	77
Tasviriy san'at ta'limida klaster yondashuvi orkali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini shakllantirish	Ошибка! Закладка не определена.
Zamonaviy klaster yondashuvi va "ustoz-shogird" an'analari uyg'unligida tasviriy san'atdagi ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish	84
Tasviriy san'atda mavjud ta'lim klasterlari modellari va ularning samaradorligi.....	108
Oliy ta'lim muassasalarida klaster yondashuvi asosida fanlararo va ta'lim tarmoqlarini integratsiyalash amaliyoti.....	115
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.....	122

KIRISH

Dunyodagi ko'pgina rivojlangan mamlakatlarda ta'lim tizimini tatbiq etishning samarali usul va yo'llari, amalga oshirish mexanizmlari, qo'llanish tamoyillarini aniqlashga qaratilgan ilmiy izlanishlar amalga oshirilmoqda. Turli soha mutaxassislari tomonidan chuqur tadqiq qilinib, rivojlangan mamlakatlarda amaliyotga joriy etilgan bunday ilg'or tajribalar jahon ta'lim tizimi, pirovardida, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga o'zining katta ta'sirini ko'rsatdi. Klaster yondashuvini ta'lim sohasiga keng tatbiq etish orqali ta'lim bo'g'inlarining samarali hamkorlik shaklini qaror toptirish umumiy maqsadning to'g'ri belgilanishi va xususiy manfaatdorlikning oshishini ta'minlaydi. Oliy ta'limda innovatsion o'qitish usullari o'quv jarayonini rivojlantirish va bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. "Innovatsiya" atamasi yangilik yoki o'zgarishlarni kiritishni anglatadi. Shu jihatdan olib qaralganda pedagogik oliy ta'lim muassasalarida tasviriy san'at ta'limini o'qitish texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari va pedagogik mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Monografiya muallifning pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun tayyorlagan (2023) dissertatsiya himoyasidan keyingi turli jurnallarda chop etilgan imiy maqolalari to'plami jamlanmasi hisoblanadi. Unda hozirgi globallashtirish davrida tasviriy san'at sohasida vujudga kelayotgan muammolar, San'atshunoslik fakultetida PTIK, fanlararo tadqiqotlar va ta'lim tarmoqlari integratsiyasi, individual ta'limni tashkil etish bo'yicha olib boilgan tadqiqot ishlari va uning natijalari tahlil qilinadi. Shuningdek, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirish, ta'lim tizimida yuzaga kelaётgan ma'naviy bo'shliqlarni to'ldirishda tasviriy san'at ta'limida klaster yondashuvini tatbiq etishning ahamiyati, uning mazmuni, strukturaviy modeli, innovatsion faoliyatning pedagogik tavsifi hamda tatbiqiy mexanizmlarining afzalliklarini "Ustoz-shogird" an'analari bilan uyg'unlikda qo'llashning nazariy va amaliy xususiyatlari tadqiq etiladi.

Monografiyada insoniyat taraqqiyotida badiiy ta'limning ahamiyati, zamonaviy ta'limdagi o'rniga alohida urg'u berilgan holda, klaster yondashuvi vositasida takomillashtirilgan o'qitish texnologiyalarini o'ziga xos pedagogik kafolat sifatida badiiy ta'lim amaliyotiga samarali tatbiq etish mumkinligi hamda bu ta'limda sifat va samaradorlikni ta'minlashi ta'kidlanadi. Shuningdek, Klaster yondashuvi bilan birga ajdodlarimizdan meros sifatida "Ustoz-shogird" an'alarining uyg'unligini ta'minlash orqali talabalarning o'quv, uslubiy, ilmiy-tadqiqot ishlari bilan shug'ullanishlari uchun qulay "ijodiy muhit" yaratish mumkinligi, tayyorlanayotgan kadrlar kompetentligini mutaxassis, buyurtmachi va jamoatchilik malaka darajasiga moslashtirish orqali ta'lim sifati va samaradorligida keskin